

Для Індіри — щоб
мислення поєдналося
з потоком почуттів.

ЯК ПРАЦЮВАТИ З КНИЖКОЮ

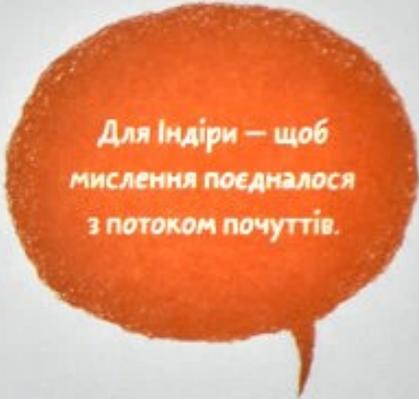
Від видавців

1. Виберіть одне запитання, яке хочете обговорити з дитиною цього разу.
2. Прочитайте всі запропоновані варіанти відповіді. (До речі, Оскар їх придумав не сам — це справжні відповіді дітей, з якими він працював.)
3. Нехай дитина вибере ту відповідь, яка їй найбільше імponує саме зараз.
4. А тепер почитайте та обговоріть усі додаткові запитання до обраного варіанта відповіді.
5. Наприкінці кожного розділу є підказки для батьків. Але не варто обмежуватися написаним у книжці — якщо розвинути діалог далі, можна відкрити багато важливого і для дитини, і для себе.

Це лише один з безлічі можливих способів читати й обговорювати книжки Оскара Бреніф'є. Нехай він допоможе вам почати діалог і знайти власний сімейний спосіб.

Cet ouvrage a bénéficié des soutiens des Programmes d'aide à la publication de l'Institut français, ainsi que du Programme d'aide à la publication Skovoroda de l'Ambassade de France et de l'Institut français d'Ukraine.

Це видання було здійснене за підтримки видавничих програм Французького інституту, а також Програми сприяння видавничій справі «Сковорода» Посольства Франції та Французького інституту в Україні.

Для Індіри — щоб
мислення поєдналося
з потоком почуттів.

ЯК ПРАЦЮВАТИ З КНИЖКОЮ

Від видавців

1. Виберіть одне запитання, яке хочете обговорити з дитиною цього разу.
2. Прочитайте всі запропоновані варіанти відповіді. (До речі, Оскар їх придумав не сам — це справжні відповіді дітей, з якими він працював.)
3. Нехай дитина вибере ту відповідь, яка їй найбільше імпонує саме зараз.
4. А тепер почитайте та обговоріть усі додаткові запитання до обраного варіанта відповіді.
5. Наприкінці кожного розділу є підказки для батьків. Але не варто обмежуватися написаним у книжці — якщо розвинути діалог далі, можна відкрити багато важливого і для дитини, і для себе.

Це лише один з безлічі можливих способів читати й обговорювати книжки Оскара Бреніф'є. Нехай він допоможе вам почати діалог і знайти власний сімейний спосіб.

Cet ouvrage a bénéficié des soutiens des Programmes d'aide à la publication de l'Institut français, ainsi que du Programme d'aide à la publication Skovoroda de l'Ambassade de France et de l'Institut français d'Ukraine.

Це видання було здійснене за підтримки видавничих програм Французького інституту, а також Програми сприяння видавничій справі «Сковорода» Посольства Франції та Французького інституту в Україні.

ЗАПИТАННЯ? ЧОМУ ЗАПИТАННЯ?

Діти багато запитують, у них безліч різних запитань, часто дуже важливих. Що ж робити?

Чи мусять батьки на них відповідати?

Чому батьки відповідають замість самої дитини?

Звісно, я не закликаю батьків узагалі не відповідати дитині: ваша відповідь може допомогти їй у становленні особистості. Проте дорослі також мають навчити дитину самостійно мислити і робити висновки, думати, бути незалежною у своїх судженнях, брати на себе відповідальність.

У книжках серії «Мистецтво мислити» до кожного запитання я пропоную не одну, а кілька відповідей. Деякі очевидні, деякі загадкові, деякі дивні, а деякі просто спантеличують. І кожна породжує нові запитання, адже роздуми — це шлях без кінця.

Можливо, запитання залишаться без відповідей. Тим краще. Відповіді не завжди потрібні. Запитання може бути вартісне саме собою, оскільки втілює прекрасне завдання, яке має суть і цінність. Життя, любов, краса та добро завжди лишатимуться запитаннями.

Однак запитання окреслюють шлях. Досліджуймо їх, сприймаймо як справжніх друзів, які не дають задрімати. Ведімо діалог, який, повірте, буде однаковою мірою цінний і дітям, і дорослим.

Оскар Бреніф'є

ЗМІСТ

**Звідки ти знаєш,
що батьки тебе
люблять?**

→ 6-21

**Чому ти сваришся
з тими, кого
любиш?**

→ 36-49

**Що краще: бути
на самоті чи
з друзями?**

→ 64-79

**Чи заздриш ти
братам і сестрам?**

→ 22-35

**Чи добре бути
закоханим?**

→ 50-63

**Чи боїшся
ти виступати
перед класом?**

→ 80-95

**Звідки ти знаєш,
що батьки тебе
люблять?**

